

УДК 336.2.026

Непочатенко О. О.*д.е.н., проф., ректор***Боровик П. М.***к.е.н., доц.***Таран Т. О.***студентка факультету економіки і підприємництва**Уманський національний університет садівництва, м. Умань*

E-mail: kolos2000@i.ua

E-mail: borovikpm@gmail.com

E-mail: tania_taran@mail.ua

АКЦИЗНЕ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО ВИКОРИСТАННЯ

Значна кількість неякісних підакцизних товарів на вітчизняному ринку та часті випадки контрабандного ввезення зазначених товарів в Україну свідчать про недостатній рівень державного (в тому числі і податкового) регулювання вітчизняного ринку зазначеної продукції. Зокрема, основними недоліками вітчизняного механізму справляння акцизного податку є нестабільність ставок, недостатній рівень захисту від підробок вітчизняних акцизних марок, а також недостатність повноважень працівників державних фіскальних органів, задіяних у сфері контролю за виробництвом і обігом підакцизних товарів, а також їх відповідальності у сфері контролю за виробництвом і обігом підакцизних товарів.

Шляхами вирішення перелічених проблем повинні бути забезпечення стабільності ставок цього платежу, запровадження більш захищених від підробок акцизних марок на алкогольні і тютюнові вироби, розширення прав та підвищення рівня відповідальності працівників контролюючих органів, задіяних у сфері контролю за виробництвом і обігом підакцизних товарів, а також суттєве збільшення переліку підакцизних товарів за рахунок ювелірних виробів та прикрас, дорогої імпоротної оргтехніки та інших предметів розкоші.

Ключові слова: підакцизні товари, податкове регулювання виробництва та обігу підакцизних товарів, непряме оподаткування, акцизний податок, Податковий кодекс України.

Постановка проблеми. Засилля неякісних підакцизних товарів на вітчизняному ринку та часті випадки контрабанди зазначеної продукції в Україну свідчать про неналежний рівень державного (в тому числі і податкового) регулювання вітчизняного ринку підакцизних товарів. Саме тому механізми акцизного оподаткування потребують посиленої уваги з боку науковців, завданням яких зазначеному напрямі досліджень, насамперед, є посилення регулюючих властивостей акцизного податку та обмеження через податкові механізми незаконного виробництва та обігу тих видів товарів, що підлягають в Україні акцизному оподаткуванню.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на викладене, закономірними та важливими як для держави, так і для суб'єктів бізнесу, що виробляють та продають підакцизні товари, а також для споживачів зазначеної продукції, є дослідження проблем справляння акцизного податку, яким присвячено наукові праці В. Андрущенка, В. Буряковського, В. Вишневського, О. Данілова, Ю. Іванова, А. Крисоватого, І. Луніної, І. Лютого, В. Опаріна, А. Соколовської, В. Федосова, С. Юрія, та інших дослідників податкових відносин.

Поряд з цим, в наукових публікаціях, присвячених зазначеній проблематиці, недостатньо обґрунтованими залишаються шляхи вирішення проблем податкового регулювання виробництва та обігу підакцизних товарів. Крім того, прийняття Податкового Кодексу України та трансформація механізмів акцизного оподаткування, викликані змінами до Податкового кодексу, прийнятими в 2013-2016 рр., зумовлюють необхідність подальших наукових пошуків, присвячених проблемам оподаткування підакцизних товарів та вдосконаленню механізмів акцизного оподаткування в Україні, що й спричинило необхідність даної публікації.

Формування цілей статті. Метою цієї наукової розвідки є обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення механізму справляння акцизного податку в Україні. Для виконання поставленого завдання використано економіко-статистичні методи дослідження, зокрема монографічний метод, метод порівняння, табличний та графічний методи.

Виклад основного матеріалу. Варто зазначити, що акцизний податок (до 2011 року – акцизний збір) завжди був і залишається вагомим джерелом надходжень державної казни та є суттєвим важелем державного регулювання виробництва і обігу в Україні підакцизних товарів.

В той же час, з прийняттям Податкового кодексу України [6] та набуттям чинності Закону України від 06.12. 2012 р. № 5519-VI «Про внесення змін до деяких

законодавчих актів України щодо подальшого удосконалення адміністрування податків і зборів» [9] та Закону України від 24 грудня 2015 р. № 909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» [10], механізм справляння акцизного податку зазнав значних змін (рис. 1), основними з яких є розширення переліків підакцизних товарів та платників аналізованого податку, а також поетапне підвищення ставок цієї податкової форми та запровадження акцизних накладних.

Варто зазначити, що акцизний податок формує значну частину доходів державної казни. Саме це демонструє динаміка мобілізації цього податку по одному з районів Черкаської області, Черкаській області загалом та по Україні (табл. 1).

Зокрема, дані табл. 1, демонструють наявність тенденції до щорічного зростання абсолютних розмірів мобілізованих сум акцизного податку по досліджуваному району, області та по Україні. В той же час, показники, наведені в таблиці, засвідчили, що в 2011-2013 рр. питома вага акцизного податку в податкових надходженнях консолідованого бюджету України, мобілізованих ДПП в досліджуваному районі Черкаської області, значно скоротилась. Схожою є ситуація з часткою цієї податкової форми в доходах державної казни, мобілізованих по Черкаській області та загалом по Україні [1; 2].

Рис. 1. Основні особливості сучасного механізму справляння акцизного податку [6; 7; 9; 10]

Таблиця 1

Динаміка мобілізації акцизного податку та його питомої ваги
в доходах держбюджету *

Показники	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
I. По Україні :					
Мобілізовано акцизного податку, млрд. грн	28,3	33,0	37,2	35,3	44,9
Питома вага акцизного податку в податкових надходженнях державного бюджету, %	11,8	10,6	10,8	10,5	12,7
II. По Черкаській області :					
Мобілізовано акцизного податку, млн. грн	309,1	450,1	469,1	478,9	521,9
Питома вага акцизного податку в податкових надходженнях державного бюджету, %	14,7	14,1	14,2	13,9	14,6
III. По ДПІ в досліджуваному районі Черкаської області :					
Мобілізовано акцизного податку, млн. грн	65,9	83,2	84,1	85,1	90,9
Питома вага акцизного податку в податкових надходженнях державного бюджету, %	23,9	22,6	20,1	21,3	24,9

*Складено за даними фінансового управління та ДПІ в одному з районів Черкаської області, фінансового управління та ДПС в Черкаській області, а також за даними джерел: [1; 2].

При цьому, варто відзначити, що акцизний податок та поетапне підвищення його ставок суттєво впливають на ціну підакцизних товарів. Саме про це свідчать показники діяльності одного з пивзаводів Черкаської області, що, відповідно до вимог законодавства, є платником акцизного податку стосовно операцій з виробництва і реалізації пива (табл. 2).

Зокрема, показники, наведені в табл. 2, демонструють суттєве зростання частки акцизного податку в повній собівартості та в ціні реалізованого досліджуваним підприємством пива в 2011-2016 рр.

При цьому питома вага акцизу в повній собівартості реалізованого пива за досліджуваний період зросла майже втричі, а частка зазначеного платежу у відпускній ціні продукції збільшилась більше ніж вдвічі.

Одним із наслідків такої політики в галузі акцизного оподаткування та податкового регулювання досліджуваного сегменту ринку є скорочення легальних обсягів виробництва підакцизних товарів (насамперед, алкогольних, тютюнових виробів та пива), а також одночасне зростання обсягів тіньового обороту такої

продукції.

Таблиця 2

Ставки акцизного податку на пиво та його частка в собівартості і ціні реалізованого пива по одному з пивзаводів Черкаської області*

Показники	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.**
Ставка акцизного податку з 1 тис. дал пива солодового, грн	7400	8100	8700	12400	12400	24800
Питома вага акцизного податку в повній собівартості пива, %	13,4	13,8	14,5	20,6	20,1	35,8
Питома вага акцизного податку у відпускній ціні пива, %	11,1	11,8	12,5	17,4	15,8	20,9

* За даними обліку одного з пивзаводів Черкаської області.

** Попередні дані за I квартал 2016 р.

Саме це демонструють показники діяльності підрозділу перевірок використання РРО та виробництва і обігу підакцизних товарів податкової інспекції в одному з районів Черкаської області (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка показників роботи підрозділу перевірок використання РРО та виробництва і обігу підакцизних товарів досліджуваної ДПІ*

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Проведено перевірок всього	18	16	15	15	14	9
З них ті, якими виявлено порушення порядку виробництва і обігу підакцизних товарів	5	6	8	10	14	10
Розміри донарахувань в розрахунку на одну результативну перевірку, якою виявлено порушення порядку виробництва і обігу підакцизних товарів, тис. грн	7,1	14,7	17,2	17,5	29,9	69,8

*Складено за даними обліку ДПІ в одному з районів Черкаської області.

Як свідчать дані табл. 3, загалом по досліджуваній ДПІ за 6 останніх років вдвічі зменшилась кількість перевірок стосовно дотримання порядку ведення касових операцій, а також виробництва і обігу підакцизних товарів. В той же час, показники,

наведені в таблиці демонструють, що не дивлячись на кримінальну відповідальність за порушення чинного порядку проведення операцій з підакцизними товарами, на території обслуговування досліджуваної ДПП в 2010-2015 рр. збільшується кількість порушень з цього приводу та зростають розміри самих порушень, що наочно демонструє майже десятикратне зростання суми фінансових санкцій в розрахунку на одну результативну перевірку, якою виявлені зазначені факти. Саме це наочно свідчить про збільшення на території досліджуваної ДПП обсягів незаконного виробництва та обігу підакцизних товарів, насамперед алкогольних напоїв та тютюнових виробів [1; 2]. При цьому найбільше зростання розмірів донарахувань в розрахунку на одну результативну перевірку, якою виявлено порушення порядку виробництва і обігу підакцизних товарів, спостерігається в 2014-2015 рр., тобто в період, коли ставки акцизного податку були збільшені порівняно з 2013 р. більше ніж на 40 %. Причинами таких негативних явищ, на наше переконання, було постійне щорічне зростання ставок акцизного податку та інші недоліки механізму його справляння, частина з яких була ліквідована під час роботи над відповідним розділом Податкового Кодексу України [3, с. 33-34; 8, с. 748; 11, с. 114].

В той же час, після всіх трансформацій механізму справляння акцизного податку, він має цілий ряд недоліків, пов'язаних зі зростанням фіскальних властивостей цієї податкової форми та зменшенням її регулюючого впливу на виробництво і обіг підакцизних товарів.

Зокрема, до недоречностей сучасного механізму справляння вітчизняного акцизного податку, як переконливо демонструють результати проведеного дослідження, слід віднести:

- суттєве підвищення ставок акцизного податку зумовило з одного боку зростання цін на підакцизні товари, а з іншого збільшення обсягів тіньового обігу підакцизних товарів;
- недостатній рівень захисту від підробок вітчизняних акцизних марок;
- недостатній рівень повноважень працівників державних фіскальних органів задіяних у сфері контролю за виробництвом і обігом підакцизних товарів, а також недостатній рівень відповідальності за їх дії чи бездіяльність у сфері контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів.

Тому, без перебільшення, сучасний порядок вітчизняного акцизного оподаткування потребує подальшого вдосконалення, завданням якого, на думку авторів цієї публікації, має бути унеможливлення тіньового обігу підакцизних товарів та

забезпечення виконання досліджуваною податковою формою не лише фіскальних завдань, але й регулюючих функцій.

При цьому, основними кроками на шляху вдосконалення механізму справляння акцизного податку, на наше переконання, повинні бути:

- забезпечення стабільності ставок цього платежу протягом тривалого періоду (як мінімум кількох років);
- запровадження більш захищених від підробок акцизних марок на алкогольні і тютюнові вироби;
- розширення прав та підвищення рівня відповідальності працівників Державної фіскальної служби України, задіяних у сфері контролю за виробництвом і обігом підакцизних товарів;
- суттєве збільшення переліку підакцизних товарів за рахунок ювелірних виробів, дорогої імпоротної оргтехніки та інших предметів розкоші.

Практична реалізація пропонованих нами напрямів вдосконалення механізму акцизного оподаткування призведе до формування прозорого і стабільного правового поля діяльності платників цього платежу, сприятиме становленню справедливого конкурентного середовища та, одночасно, спричинить зростання обсягів надходжень акцизного податку до бюджету держави, що буде наслідком розширення бази його справляння.

Висновки. Результати проведеного дослідження засвідчили, що, не дивлячись на суттєве вдосконалення механізму справляння акцизного податку, що відбулось в Україні в результаті прийняття Податкового кодексу та внесення цілого ряду змін до цього нормативно-правового акту, сучасний порядок справляння зазначеної податкової форми містить низку недоречностей. Основні проблеми його функціонування пов'язані, насамперед, зі зростанням фіскальних властивостей та зменшенням регулюючого впливу цього платежу. Тому, нагальною потребою сьогодення є необхідність суттєвого вдосконалення порядку нарахування і сплати акцизу шляхом посилення його регулюючих властивостей та розширення бази оподаткування.

Поряд з цим, значну увагу в процесі адміністрування акцизного податку державними фіскальними органами слід приділяти боротьбі з незаконним виробництвом і обігом підакцизних товарів.

Подальші дослідження в даному напрямі фінансової науки слід присвятити розробці практичних заходів щодо вдосконалення роботи контролюючих органів в сфері виробництва і обігу підакцизних товарів.

Список використаної літератури

1. Боровик П. М. Проблеми акцизного оподаткування в Україні / П. М. Боровик, В. О. Ладиженська // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 3(25). – С. 103-107.
2. Боровик П. М. Вдосконалення механізму податкового регулювання виробництва та обігу підакцизних товарів / П.М. Боровик, С.М. Колотуха, В.П. Бечко / Збірник наукових праць Уманського НУС. – 2013. – Вип.82. – Ч.2: Економіка. – С. 270-276.
3. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2011 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2011_Monitoring_ukr.pdf.
4. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2014 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/BudgetMonitor/KV_IV_2014_Monitoring_ukr.pdf.
5. Карпенко С. П. Фіскальний та регуляторний потенціал акцизного податку в контексті оподаткування тютюнових виробів / С.П. Карпенко // Science Rise – 2015. – № 3(8) – С. 30-35.
6. Луцик А. І. Проблематика та перспективи розвитку специфічного акцизного оподаткування в Україні./ А. І. Луцик//Фінансова система України: збірник наукових праць. – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія». – 2010. – Випуск 15. – С. 37-45.
7. Мединська Т. В. Особливості застосування акцизу в Україні та деяких країнах світу / Т. В. Мединська, Р. Ю. Слюсар // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – № 22(2). – С. 206-212.
8. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755–VI. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
9. Податкові новації – 2016. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/news/id/2045>.
10. Поктаєва О. В. Проблемні питання стягнення акцизного податку за Податковим кодексом України / О. В. Поктаєва // Фінансове право. – 2011. – № 2. – С.745-749.

11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подальшого удосконалення адміністрування податків і зборів: Закон України від 06. 12. 2012 р. № 5519/VI. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://crimea.sts.gov.ua/media-ark/news-ark/88654.html>.
12. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році: Закон України від 24 грудня 2015 року № 909-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.
13. Фрадинський О. А. Еволюція акцизного оподаткування в Україні / О. А. Фрадинський // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – №1. – С. 112-115.

References

1. Borovyk, P.M. & Ladyzhenska, V.O. (2011) Problemy aktsyznoho opodatkuvannia v Ukraini [The problems of excise tax in Ukraine]. *Ekonomichnyj visnyk Donbasu – Economic Bulletin of Donbas*, 3(25), 103-107 [In Ukrainian].
2. Borovyk, P.M., Kolotukha, S.M. & Bechko, V.P. (2013) Vdoskonalennia mekhanizmu podatkovoho rehuliuвання vyrobnytstva ta obihu pidaktsyznykh tovariv [The improve of tax regulation of production and turnover of excisable goods]. *Zbirnyk naukovykh prats' Umans'koho NUS – The proceedings of Uman NUS*, 82, 2: Economics, 270-276 [In Ukrainian].
3. Biudzhetnyj monitorynh : analiz vykonannia biudzhetu za 2011 rik. [The budget monitoring: analysis of the budget execution in 2011]. (n.d.). *ibser.org.ua*. Retrieved from http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2011_Monitoring_ukr.pdf [In Ukrainian].
4. Biudzhetnyj monitorynh : analiz vykonannia biudzhetu za 2014 rik. [The budget monitoring: analysis of the budget execution in 2014]. (n.d.). *ibser.org.ua*. Retrieved from http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2014_Monitoring_ukr.pdf [In Ukrainian].
5. Karpenko, S.P. (2015) Fiskal'nyj ta rehuliatornyj potentsial aktsyznoho podatku v konteksti opodatkuvannia tiutiunovykh vyrobiv [Fiscal and regulatory capacity in the context of the excise tax on tobacco taxation]. *Science Rise. – Science Rise, Vol. 3(8)*, 30-35 [In Ukrainian].
6. Lutsyk, A.I. (2010) Problematyka ta perspektyvy rozvytku spetsyfichnoho

aktsyznoho opodatkuvannia v Ukraini [Problems and prospects of specific excise tax in Ukraine]. *Finansova systema Ukrainy: zbirnyk naukovykh prats' – Financial system of Ukraine: technologies – Vol. 15*, 37-45 [In Ukrainian].

7. Medynska, T.V. & Sliusar, R.Yu. (2012) Osoblyvosti zastosuvannia aktsyzu v Ukraini ta deiakykh krainakh svitu [Features of the application of excised duty in Ukraine and some countries]. *Naukovyj visnyk NLTU Ukrainy – The Scientific Herald of NLTU of Ukraine – Vol. 22(2)*, 206-212 [In Ukrainian].

8. Podatkovyj kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. (n.d.). *zakon5.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [In Ukrainian].

9. Podatkovi novatsii – 2016. [Tax innovations – 2016]. (n.d.). *visnuk.com.ua*. Retrieved from <http://www.visnuk.com.ua/ua/news/id/2045> [In Ukrainian].

10. Poktaieva, O.V. (2011) Problemni pytannia stiahnennia aktsyznoho podatku za Podatkovyj kodeksom Ukrainy [The problems of excise tax for the Tax Code of Ukraine]. *Finansove pravo – The financial Law – Vol. 2*, 745-749 [In Ukrainian].

11. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo podal'shoho udoskonalennia administruvannia podatkiv i zboriv» [The Law of Ukraine «On amendments to some legislative acts of Ukraine on further improving tax administration and collections»]. (n.d.). *crimea.sts.gov.ua*. Retrieved from <http://crimea.sts.gov.ua/media-ark/news-ark/88654.html> [In Ukrainian].

12. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo zabezpechennia zbalansovanosti biudzhethnykh nadkhodzen' u 2016 rotsi». [The Law of Ukraine «On Amendments to the Tax Code of Ukraine and laws of Ukraine to ensure the balance of revenue in 2016»]. (n.d.). *zakon5.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/909-19> [In Ukrainian].

13. Fradynskyj, O.A. (2009) Evoliutsiia aktsyznoho opodatkuvannia v Ukraini [The evolution of excise tax in Ukraine]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu – The herald of Khmelnytsky National University, Vol.1*, 112-115 [In Ukrainian].

НЕПОЧАТЕНКОЕ. А.,

БОРОВИК П. Н.,

ТАРАНТ. А.

АКЦИЗНОЕНАЛОГООБЛОЖЕНИЕ В УКРАИНЕ:

СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДАЛЬНЕЙШЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

Значительное количество некачественных подакцизных товаров на отечественном рынке и частые случаи контрабандного ввоза указанных товаров в Украину свидетельствуют о недостаточном уровне государственного (в том числе и налогового) регулирования отечественного рынка данной продукции. В частности, основными недостатками отечественного механизма взимания акцизного налога является нестабильность ставок, недостаточный уровень защиты от подделок отечественных акцизных марок, а также недостаточность полномочий государственных фискальных органов, задействованных в сфере контроля за производством и оборотом подакцизных товаров, а также их ответственности в сфере контроля за производством и оборотом подакцизных товаров.

Пути решения перечисленных проблем должны быть обеспечены стабильности ставок этого платежа, внедрение более защищенных от подделок акцизных марок на алкогольные и табачные изделия, расширение прав и повышение уровня ответственности работников контролирующих органов, задействованных в сфере контроля за производством и оборотом подакцизных товаров, а также существенное увеличение перечня подакцизных товаров за счет ювелирных изделий и украшений, дорогой импортной оргтехники и других предметов роскоши.

Ключевые слова: подакцизные товары, налоговое регулирование производства и оборота подакцизных товаров, косвенное налогообложение, акцизный налог, Налоговый кодекс Украины.

NEPOCHATENKO O., BOROVYK P., TARAN T. THE EXCISE TAXATION IN UKRAINE: MODERN PROBLEMS AND PROSPECTS.

The dominance of low-quality excisable commodities at the domestic market and the frequent cases of smuggling of these goods into Ukraine indicate the insufficient tax regulation of the domestic market of the mentioned products. At the same time, significant changes in the mechanism of charging of excise duty, which took place in Ukraine in recent years, requires special attention of scientists to the problems of excise taxation. Excise has always been an important source of income for the national treasury and is an essential lever of state regulation of the production and turnover of excisable commodities in Ukraine.

At the same time, one of the consequences of the reform of the sequence of calculation and excise payment, which is held by the increase of this tax rate and broadening the base of

its charging, is the reduction of the rate of this tax in the revenue base of a state budget and a simultaneous increase in internal circulation of black excisable commodities. It is connected with the substantial disadvantage of the national mechanism of the charging of excise tax, the main of which are the instability of the excise tax rates, which leads, on the one hand, to prices increasing for excisable commodities, on the other hand, to the increasing of black circulation of excisable commodities, the absence of anti-counterfeiting of excise stamps and the lack of authorities of tax and customs employees that regulate the production and circulation of excisable commodities, as well as their responsibility for the actions or inactions in this sphere.

Practical ways of the solution of these problems must be the ensuring of the stability of the excise tax rates, the providing of more protected anti-counterfeited excise stamps for alcohol and tobacco, the expansion of the authorities and strengthening of the responsibilities of tax and customs employees who regulate the production and sale of excisable commodities as well as a significant increase of the list of excisable commodities with jewelry, expensive imported cars and other luxury items.

Keywords: excisable commodities, the tax regulation of the production and circulation of excisable commodities, indirect taxes, excise tax, the Tax Code of Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 02.04.2016 р.

Авторська довідка

	Українською мовою	Англійською мовою
ПІБ/ Last name, first name	Непочатенко Олена Олександрівна	Nepochatenko Olena
Науковий ступінь/ Scientific degree	д.е.н.	Doctor of Economics Sciences
Вчене звання/ Scientific rank	Професор	Professor
Посада/ Position	Ректор	Rector
Установа/ Establishment	Уманський національний університет садівництва, м. Умань	Uman national university of horticulture

	Українською мовою	Англійською мовою
ПІБ/ Last name, first name	Боровик Петро Миколайович	Borovyk Petro
Науковий ступінь/ Scientific degree	к.е.н.	Candidate of Economic Sciences
Вчене звання/ Scientific rank	Доцент	Associate Professor
Посада/ Position	-	-
Установа/ Establishment	Уманський національний університет садівництва, м. Умань	Uman national university of horticulture

	Українською мовою	Англійською мовою
ПІБ/ Last name, first name	Таран Т. О.	Taran Tetyana
Науковий ступінь/ Scientific degree	-	-
Вчене звання/ Scientific rank	-	-
Посада/ Position	студентка	Student
Установа/ Establishment	Уманський національний університет садівництва, м. Умань	Uman national university of horticulture